

jouw rechten
jouw leven

'T ZITEMZO

INHOUD

Recht op anders zijn	5
Recht op bescherming als vluchteling	8
Recht op bescherming tegen kinderarbeid	10
Recht op een naam, nationaliteit en identiteit.....	12
Recht op gezondheidszorg	17
Recht op informatie	22
Recht op ontspanning en vrije tijd	24
Recht op privacy.....	27
Recht op wonen, voeding en kleding	30
Recht als dader van een misdrijf.....	32
Recht op bescherming tegen geweld	34
Recht op een eigen mening	37
Recht op onderwijs.....	40
Recht op zorg, opvoeding en familie	44
Hier kan je terecht	47

Na WOII, in 1948, keurden de Verenigde Naties (VN) de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens goed. Deze Verklaring geldt voor alle mensen op aarde. Dat leidde in 1959 tot de Verklaring van de Rechten van het Kind: een oproep aan alle landen ter wereld om aandacht te hebben voor de rechten van minderjarigen. In 1989 keurde de VN het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind goed, het "Kinderrechtenverdrag".

RECHT OP GEZONDHEIDSZORG

*Je hebt recht op gezondheidszorg (art 24).
Je hebt recht op sociale zekerheid (art 26).*

"Ik worstel al een jaar met anorexia. Ik kan er niets aan doen. Ik wil me nu laten opnemen in een gespecialiseerd ziekenhuis, maar er is geen plaats. Ze zeggen dat ik nog acht maanden moet wachten. Gelukkig heb ik nog mijn dokter en therapeut met wie ik kan praten als het me allemaal te veel wordt."

Amber, 14

WAT ZEGT HET KINDERRECHTENVERDRAG?

- Een goede gezondheid is een recht voor elk kind. Daarom moeten ouders en overheid zorgen dat kinderen en jongeren zo gezond mogelijk opgroeien en dat de kans dat je ziek wordt heel klein is. Als je ziek bent, heb je recht op verzorging. Als je hulp nodig hebt, moet je die krijgen.
- In sommige landen bestaan er tradities die de gezondheid schaden, zoals de besnijdenis van meisjes. Deze praktijken moeten verboden worden.
- De overheid moet ervoor zorgen dat de kindersterfte vermindert en informeren over gezonde voeding en hygiëne. Om de wereldgezondheid te verbeteren moeten rijke en arme landen samenwerken.
- De overheid waakt erop dat gezondheidszorg voor iedereen betaalbaar blijft, zeker voor kinderen en jongeren.

HOE ZIT DAT BIJ ONS?

De Grondwet zegt dat gezondheidszorg een grondrecht is voor iedereen. Dus ook voor kinderen.

**"ALS HET ME TE
VEEL WORDT,
PRAAT IK MET
MIJN
THERAPEUT"**

"VOOR ANDEREN IS EEN BEUGEL EEN LUXE SIERSTUK"

Lesley, 16

"Ik heb een ernstig probleem met mijn tanden en heb dringend tandverzorging en een beugel nodig. Mijn ouders kunnen dat niet betalen. Ik volg de richting hotel. In het laatste jaar moeten we een korte stage als zaalpersoneel doen. Ik denk dat ik door mijn onverzorgde tanden moeilijk werk zal vinden. De helft van de klas draagt trouwens ook een beugel. Ook al vind ik dat sommigen het echt niet nodig hebben en er bijna een luxe sierstuk van maken. Voor mij is het echt noodzakelijk."

**IK LEER HET
VERSCHIL
TUSSEN 'WAT IS
MIJN PROBLEEM'
EN 'WAT IS DAT
VAN EEN ANDER'**

WIST JE DAT ...

Als je je inschrijft bij een wijkgezondheidscentrum hoef je geen consultaties te betalen. Je moet wel aangesloten zijn bij een mutualiteit en je aan een aantal spelregels houden.

Rick, 17

“Op mijn dertiende ben ik thuis weggegaan door problemen met mijn stiefvader. Ik voelde me slecht en had al een hele zoektocht naar hulp achter de rug. Ik kwam bij Tejo terecht, een plek waar je gratis met een psycholoog kan praten. Ik heb daar dingen verteld die ik

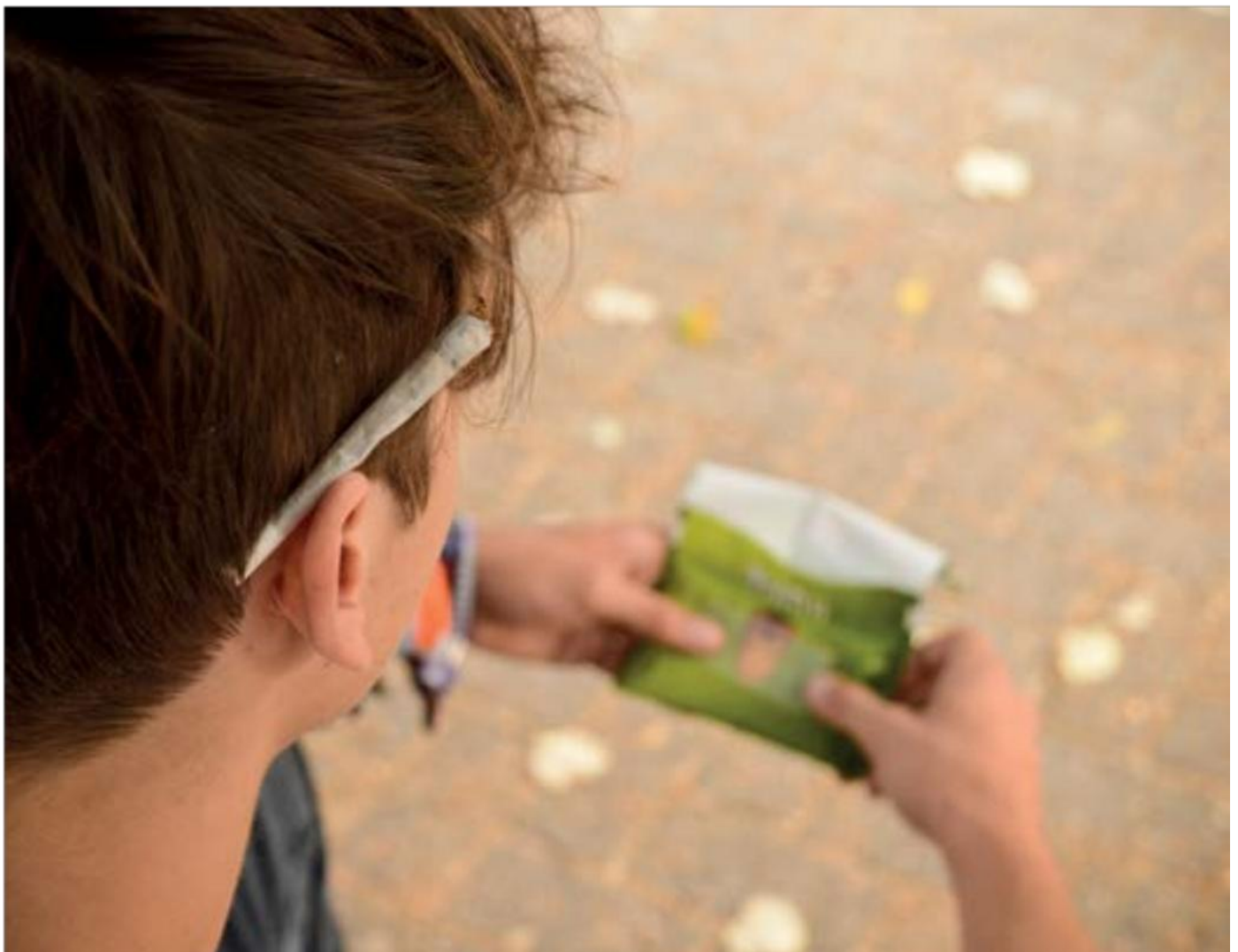
nooit eerder aan iemand heb gezegd. We gaan samen op zoek naar de reden waarom ik me niet goed voel. Wat blijkt? Ik heb te veel veranderingen op korte tijd meegemaakt. Ik leer hoe dingen die buiten mijn wil gebeuren, mij stress geven. En dat ik nood heb aan vrienden. Ik leg de lat voor mezelf veel te hoog en word

eenzaam omdat ik alles alleen wil doen. Ik leer nu om voor mezelf de druk te verlagen. Ik probeer het contact met mijn familie en vrienden te verbeteren en anders op situaties te reageren. Ik leer het verschil tussen ‘wat is mijn probleem’ en ‘wat is dat van een ander’.”

WAAR KAN IK MET MIJN HART EN HOOFD TERECHT?

- Tejo is een organisatie van een groep therapeuten, actief in verschillende Vlaamse steden. Ben je tussen 10 en 20 jaar en zit je ergens mee? Ga er in vertrouwen langs. Het is gratis.
www.tejo.be
- Wil je dat iemand luistert naar je verhaal, dan is er Awel. Surf, mail, chat of bekijk het forum.
www.awel.be
- Je zoekt een hobby, je wil alleen gaan wonen, je ouders zijn aan het scheiden, je voelt je depri en je kan bij niemand terecht, je hebt ruzie met je beste vriend? Je zit in een crisissituatie en je hebt dringend hulp nodig? Medewerkers van het JAC luisteren naar je verhaal. Als je wil, zoeken ze samen met jou een antwoord. Gratis, anoniem.
www.jac.be
- Een dipje of een tegenslag? Informatie en opdrachten om je goed in je vel te voelen, vind je bij NokNok.
www.NokNok.be
- Ouder dan 16? Test je geestelijke gezondheid, je persoonlijke sterktes en tekorten.
www.fitinjehoofd.be
- Bij de Zelfmoordlijn staat er iemand voor je klaar. Elk gesprek is anoniem en gratis.
www.zelfmoord1813.be
- Vragen over je lichaam en seksualiteit?
www.allesoverseks.be

“MAG IK ZELF BESLISSSEN WELKE MEDICATIE IK NEEM?”

*"Mijn moeder verplicht mij om Rilati-
ne te nemen zonder dat ik ooit getest
ben op ADHD. Ik moet het normaal 's
middags inne-*

Umit, 15

*men, maar dat wil ik niet omdat mijn
vrienden al vaak gevraagd hebben
waarom ik dat pilletje neem. Dan zeg
ik meestal dat ik buikpijn of hoofdpijn*

*heb. Ik wil het nu niet meer innemen.
Mijn moeder wordt daar vaak kwaad
om. Ze straft me dan. Ze kan me toch
niet dwingen het te nemen?"*

HOE ZIT DAT BIJ ONS?

- Als minderjarige patiënt val je onder het gezag van je ouders. Dat wil zeggen dat zij jouw rechten 'uitoefenen', dus over jou beslissen. De dokter moet de minderjarige patiënt wél steeds betrekken, rekening houdend met leeftijd en maturiteit.

- Als de dokter vindt dat jij een bekwaame minderjarige patiënt bent, dan oefen jij je rechten als patiënt wél zelf uit, dus zonder je ouders.

- Wanneer ben je bekwaam? Als je kan inschatten wat in jouw belang is én wat de gevolgen zijn van je beslissingen en daden. Het is de dokter die beslist of je bekwaam bent of niet. De meeste dokters vinden dat jongeren vanaf 12 jaar bekwaam zijn.

Meer info: Vraag de folder "t Zitemzo... als je patiënt bent" aan bij www.tzitemzo.be

MAG IK BLOWEN OP HET PLEIN?

*"Hey, ik blow wel eens. Nu ja, ik
rook toch wel een joint per dag.
Dat doe ik gewoon op straat of
op het plein. Mag dat of doe ik
dat beter op mijn kamer? Dat vind
ik moeilijk, papa ruikt het soms en
dan doet hij moeilijk."*

Bart, 15

WAT ZEGT HET KINDERRECHTENVERDRAG?

Kinderen en jongeren moeten beschermd worden tegen drugs (art 33). Het gaat vooral om drugs die bij wet verboden zijn, zoals cannabis, xct, lsd, speed, heroïne. Maar ook nicotine, alcohol, slaap- en kalmeermiddelen en antidepressiva hebben een verdovend of opwekkend effect. Je moet dus ook beschermd worden tegen het 'foute' gebruik van die 'aanvaarde' middelen.

HOE ZIT DAT BIJ ONS?

In België is er de drugswet. Die verbiedt minderjarigen uitdrukkelijk om bepaalde drugs te bezitten en te gebruiken. De drugswet gaat over illegale roesmiddelen zoals cannabis, lsd, cocaïne, xtc, heroïne of amfetamines. Voor minderjarigen én volwassenen geldt een absoluut verbod: ook een jointje mag dus niet.

Ook voor alcohol en tabak bestaan verbodsregels. Zo is het in België verboden om aan minderjarigen sterke drank te schenken, te verkopen of uit te delen. Cocktails met sterke drank, zoals breezers en alcoholpops, zijn ook verboden voor minderjarigen. Vanaf 16 jaar mag je thuis, op familiefeesten, op cafés, in jeugthuizen of op festivals wel bier, wijn of cider drinken.

Het is verboden om jongeren onder de 18 tabak te verkopen. Roken en vaperen zelf is niet uitdrukkelijk verboden voor jongeren, behalve daar waar een rookverbod geldt voor iedereen.